

*Langlopende Handelsovereenkomst Benelux-Polen;
's-Gravenhage, 25 november 1971*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 4 mei 1972.

**Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 4 mei 1972.**

**De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke
goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onder-
worpen, kan door of namens de Kamer of door ten
minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigd
Minister van Suriname onderscheidenlijk de Neder-
landse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op
3 juni 1972.**

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 25 november 1971 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Langlopende Handelsovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groot-hertogdom Luxemburg, enerzijds, en de Volksrepubliek Polen, anderzijds, met Protocol en Bijlagen (*Trb.* 1972, 2).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hier-nevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 5 mei 1972 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
N. SCHMELZER.

TOELICHTENDE NOTA

Van 10 augustus tot 8 september 1971 zijn te Warschau tussen delegaties van Benelux en Polen handelsbesprekingen gevoerd ten einde voor de periode van 1 januari 1971 tot en met 31 december 1974 alsnog een nieuwe handelsovereenkomst (*Trb.* 1972, 2) op te stellen ter vervanging van de oude d.d. 22 augustus 1967 (laatstelijk *Trb.* 1970, 2; *Bijl. Hand.* I 1967/68, nr. 67 en *Bijl. Hand.* II 1967/68 – 9523 (R 637)), die op 1 januari 1971 buiten werking was getreden. Hoewel sedert eind 1969 herhaaldelijk pogingen daartoe waren verricht, gelukte het niet eerder dan tijdens genoemde besprekingen overeenstemming te bereiken. Tot dan toe waren de standpunten over onder meer de volgende onderwerpen verdeeld: verdere liberalisering van de Benelux-invoer tot de afschaffing van alle quota-restricties toe per 31 december 1974, opheffing van het Benelux-invoervergunningstelsel en vaststelling van de goederlijsten.

Voor zover de onderhavige overeenkomst, die op 25 november 1971 te 's-Gravenhage tot stand kwam, afwijkt van die van 22 augustus 1967 – en van de door Benelux met de overige Oosteuropese landen gesloten handelsovereenkomsten¹⁾ – zijn

¹⁾ Vide met name de parlementaire stukken betreffende de langlopende handelsovereenkomst met Roemenië d.d. 3 oktober 1968, waarin uitvoerig is ingegaan op de Benelux-handelspolitiek ten opzichte van de Oosteuropese landen (*Bijl. Hand.* II 69/70 en 70/71-10 370 (R 713), *Hand.* II 70/71, blz. 3191-3195; *Bijl. Hand.* I 70/71 – 10 370 (R 713) (189, 189a), *Hand.* I 70/71, blz. 1057-1058; *Stb.* 1971, 311).

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

deze afwijkingen in hoofdzaak verklaarbaar uit de toetreding van Polen tot de algemene overeenkomst betreffende Tarieven en Handel (*Trb.* 1967, 173), een omstandigheid die in de préambule en artikel I van de overeenkomst reeds onmiddellijk tot uitdrukking is gebracht.

Artikel I bepaalt, dat beide overeenkomstsluitende partijen elkaar de behandeling van meestbegunstigde natie zullen toestaan zoals voorzien in artikel I van de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel (*Trb.* 1966, 1 – blz. 168). In een eenzijdige verklaring van de voorzitter van de Benelux-onderhandelingsdelegatie, neergelegd in een brief aan de Poolse delegatievoorzitter (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. III) is de aldus geformuleerde meestbegunstiging echter enige beperking opgelegd door, voor zover het betreft de in- en uitvoerformaliteiten in de geliberaliseerde sector, er op te wijzen dat de Beneluxlanden bereid zijn met welwillendheid te onderzoeken in welke mate het mogelijk zal zijn het invoervergunningstelsel af te schaffen.

Ook *artikel II* staat in het teken van de algemene overeenkomst betreffende Tarieven en Handel. De thans bij de onderhavige overeenkomst gevoegde „negatieve lijst” moet in overeenstemming worden geacht met de algemene opvatting ten deze, zoals tot uiting gekomen tijdens het jaarlijkse overleg op grond van paragraaf 5 van het Protocol betreffende de toetreding van Polen tot het GATT. De invoering van een „negatieve lijst”, waarop alle nog aan kwantitatieve restricties gebonden goederen zijn vermeld, is een kwestie van systematiek. Tot nu toe werd bij de Benelux-handelsakkoorden met de Oost-europese staten een zogenaamde „positieve lijst” gehanteerd, welke alle autonoom door de Benelux geliberaliseerde goederen opsomde. Positieve en negatieve lijsten vormen als het ware elkaars complement. De „negatieve lijst” is eenzijdig door Benelux vastgesteld en zal, in verband met het gestelde in artikel II, eerste lid, ook eenzijdig door Benelux, bij het nastreven van een verdere liberalisatie van de invoer uit Polen, gedurende de looptijd van de overeenkomst, in de mate van het mogelijke, worden afgebouwd. De opzet daarbij is eind 1974 te komen tot een maximale liberalisatie, met behoud van de mogelijkheid voor een kern van zeer gevoelige produkten nog kwantitatieve restricties te handhaven, welke alsdan onderwerp van nader Benelux-Pools overleg zouden kunnen vormen. Een desbetreffende eenzijdige verklaring van de voorzitter van de Benelux-delegatie (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, blz. 43) heeft hierop betrekking. Deze beleidslijn sluit eveneens aan bij de ontwikkelingen binnen het GATT in het kader van het Poolse toetredingsprotocol.

Van de produkten vermeld op de „negatieve lijst” zijn voor enkele groepen hoeveelheden- of waardecontingenten vastgesteld. Daarnaast zijn nog enkele PM-contingenten opgenomen, ten laste waarvan Benelux, indien disponibiliteiten aanwezig zijn, een beperkte invoer zou kunnen toestaan. Voor sommige overige produkten op de „negatieve lijst” kan door Benelux, zo er Poolse vraag zou zijn, gezien de beperkte invoermogelijkheden die reeds over andere Oost-europese landen zijn verdeeld, voorshands geen enkele invoer in het vooruitzicht worden gesteld, terwijl voor andere produkten van Poolse zijde geen interesse bestaat.

In *artikel IV* is overeengekomen van geval tot geval met welwillendheid te onderzoeken of de invoer van produkten, vervaardigd in het kader van samenwerkingsactiviteiten, buiten de contingenten om kan worden toegelaten. De hier bedoelde samenwerking is voorzien in de op 22 augustus 1967 te Warschau ondertekende overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Polen inzake economische, industriële en technische samenwerking (laatstelijk *Trb.* 1968, 82).

Artikel V bepaalt, dat het handelsverkeer in het kader van loonveredelingscontracten op het gebied van invoervergunningen en douaneformaliteiten niet minder gunstig zal worden geregeld dan zodanig verkeer met derde landen. Aan de Poolse

wens dit verkeer, voor zover betrekking hebbend op gecontingenteerde produkten, niet ten laste van die contingenten te brengen bij invoer in de Benelux kon, evenals in de Benelux-Poolse handelsovereenkomst van 1967, niet tegemoet worden gekomen. Het Benelux-standpunt, dat dit slechts in beginsel mogelijk is, is thans tot uitdrukking gebracht in een eenzijdige verklaring bij brief (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. IV) en niet (zoals in de overeenkomst van 1967, artikel VI) in de overeenkomst zelf, hetgeen materieel weliswaar geen verschil oplevert, formeel echter voor Polen de mogelijkheid open laat in 1972 dit beginsel opnieuw ter discussie te brengen.

In dezelfde brief is ten aanzien van de invoer in de Benelux ten behoeve van de wederuitvoer (artikel V van de overeenkomst 1967) hetzelfde standpunt ingenomen.

Artikel VI: ingevolge de op 3 maart 1959 te Warschau tussen de Beneluxlanden en Polen gesloten Betalingsovereenkomst (*Trb.* 1959, 44) zal het betalingsverkeer plaatsvinden in de valuta behorend bij de convertibele guldens- respectievelijk Belgische frankzone.

Artikel VII stelt vast, dat de voor het scheepvaartverkeer door beide partijen reeds toegepaste non-discriminatoire politiek zal worden voortgezet. In feite betekent dit een bevestiging van hetgeen eerder werd overeengekomen in het op 30 mei 1924 tot stand gekomen Nederlands-Poolse Verdrag van Handel en Scheepvaart (*Stb.* 1925, 198) en de op 21 mei 1971 tot stand gekomen overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Polen inzake de Handelsscheepvaart (*Trb.* 1971, 112).

In *artikel X* is de gebruikelijke territoriale clausule opgenomen. De regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen hebben medegegeeld gelding van de onderhavige overeenkomst voor hun landen wenselijk te achten, zodat de overeenkomst zal gelden voor het gehele Koninkrijk.

De overeenkomst zal ingevolge *artikel XI* in werking treden na bekrachtiging door alle partijen, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1971. In afwachting van de bekrachtiging zullen de bepalingen van de overeenkomst voorlopig worden toegepast.

Bij de onderhavige overeenkomst zijn een aantal brieven gevoegd. Bij enkele dezer brieven moge het volgende nog worden aangetekend. Hoewel in artikel I van de onderhavige overeenkomst de meestbegunstiging krachtens artikel I van het GATT reeds is vastgelegd, wilde Polen, voor het theoretische geval dat één van de Overeenkomstsluitende Partijen de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel zou opzeggen, in een briefwisseling bepalen, dat de meestbegunstiging zoals neergelegd in het op 30 mei 1924 gesloten Nederlands-Poolse Verdrag van Handel en Scheepvaart (*Stb.* 1925, 198) en in de op 13 december 1922 gesloten Pools-Belgische Handelsovereenkomst nog geldig is (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. I).

De strekking van de brief nr. V (*Trb.* 1972, 2, rubriek J) is de invoercontingenten voor Poolse produkten zo volledig mogelijk uit te putten. In het algemeen betekent dit, dat bij aanwezige invoercapaciteit in Nederland deze invoer slechts geweigerd kan worden indien naast het Nederlandse ook het BLEU-aandeel in dat contingent reeds aan importen is besteed, met andere woorden met instemming van de BLEU kan het niet gebruikte deel van het BLEU-contingent naar Nederland worden overgeboekt om aldaar ingevoerd te worden. Het is duidelijk dat in vele gevallen eerst aan het eind van het jaar waarvoor de contingenten zijn vastgesteld de mogelijkheid van een dergelijke overboeking valt te beoordelen.

In een „prijzenbrief” bij de overeenkomst van 1967 was, als gevolg van de verwijzing naar protocol II bij die overeenkomst, bepaald, dat het prijs criterium bij invoer in de Beneluxlanden kon worden gehanteerd bij invoer van gecontingenteerde produkten. In de huidige „prijzenbrief” (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. X) is voorzien in de mogelijkheid in alle gevallen, en niet alleen bij importen van gecontingenteerde produkten, het prijs criterium toe te passen.

In het bijzonder om het voor de Poolse mijnen mogelijk te maken in het kader van de planning meerjarige contracten met

afnemers in de Benelux af te sluiten is van Poolse zijde gevraagd in een brief te bepalen dat ten behoeve van dergelijke contracten te allen tijde vergunningen zouden worden verleend. Aangezien dit neer zou komen op het aangaan van verplichtingen als vastgelegd in het Protocol voor 1971 niet alleen na 1971, maar ook na afloop van de overeenkomst op 31 december 1974, kon de Benelux hiermede niet instemmen. Ook op grond van bestaande afspraken binnen de EEG kunnen dergelijke verplichtingen niet worden aangegaan (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. XII).

De waarde van de goederenlijsten bij het Protocol 1971 bij de onderhavige overeenkomst geeft ten opzichte van 1967, toen zij voor het laatst werden vastgesteld, een verhoging (exclusief kolenimporten) voor 1971 te zien van B.frs 401,8 mln. tot B.frs 429,9 mln. voor de gecontingenteerde invoer uit Polen naar de Beneluxlanden (lijst A) en van B.frs 1,9 mld. tot B.frs 3,05 mld. voor de totale uitvoer uit de Beneluxlanden naar Polen (lijst B). De invoermogelijkheid van Poolse kolen, bestemd voor de produktie van cokes, is bij briefwisseling (*Trb.* 1972, 2, rubriek J, brief nr. XII) voor 1971 vastgesteld op 1 150 000 ton, hetgeen een waarde vertegenwoordigt van ca. B.frs 900 mln., een stijging ten opzichte van 1967 met ca. B.frs 785 mln.

Het handelsverkeer tussen de Benelux-landen en Polen sedert 1966 geeft het volgende beeld te zien:

	x f 1 mln.					
	Nederland		BLEU		Benelux	
	inv.	uitv.	inv.	uitv.	inv.	uitv.
1966	62.6	48.4	53.9	54.1	116.5	102.5
1967	70.7	66.0	54.9	68.8	125.6	134.8
1968	80.7	95.3	69.7	82.7	150.4	178.0
1969	79.4	91.2	70.1	86.8	149.5	178.0
1970	103.7	104.1	90.4	94.4	194.1	198.5
1970 (10 mnd.)	80.2	89.8				
1971 (10 mnd.)	100.1	120.9				

Uit deze cijfers blijkt een redelijk evenwichtig en stijgend verloop van het handelsverkeer, waarbij in de laatste jaren de exportpositie van Nederland iets gunstiger is geworden. Verdeeld over de sectoren landbouw en de industrie zijn voor Nederland de cijfers over de periode 1966 t/m 1971 (10 mnd.):

	x f 1 mln.			
	Landbouw		Industrie	
	inv.	uitv.	inv.	uitv.
1966	21.6	6.8	41.0	41.6
1967	30.4	5.7	40.3	60.3
1968	43.7	14.4	37.0	80.9
1969	29.2	17.8	50.2	73.4
1970	28.8	20.7	74.9	83.4
1970 (10 mnd.)	22.4	18.8	57.8	71.0
1971 (10 mnd.)	20.9	25.0	79.2	95.9

Als belangrijke produkten voor de invoer uit Polen over de periode 1966 t/m 1970 kunnen in de landbouwsector genoemd worden vruchten en groenten (vers en verduurzaamd), in de industriële sector vooral kolen (1966 t/m 1970: 6.7 – 7.8 – 10.1 – 16 en 24 mln. glds) en hout (waren). De belangrijkste uitvoerprodukten aan Nederlandse kant zijn de chemische en farmaceutische (1966 t/ 1970: 123 – 15.6 – 22.5 – 21.7 en 34.6 mln. glds), verder machines, elektrische apparatuur en wetenschappelijke instrumenten (1966 t/m 1970: 14.6 – 21.7 – 20.1 – 19.7 en 19.3 mln glds).

De Minister van Economische Zaken,

H. LANGMAN.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

WESTERTERP.